

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 09 березня 2026 р. №3)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «09» березня 2026 р. №65

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«РАННІЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ»
для вихователів закладів дошкільної освіти**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена відповідно до професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України, від 19.10.2021 № 755-21 «Про затвердження професійного стандарту вихователя закладу дошкільної освіти». Освітня програма враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800 «Деякі питання щодо підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», постанови Кабінету Міністрів України від 07 липня 2025 року №818 «Положення про деякі типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2025 року за №1557 «Про затвердження Державного стандарту дошкільної освіти», Положення про психологічну службу у системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509 та в контексті вимог законодавства, зокрема, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вихователя закладу дошкільної освіти та з урахуванням європейського вектору розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Актуальність Програми визначається необхідністю впровадження у практику закладів дошкільної освіти змісту, форм, методів організації розвивальної життєдіяльності дітей з урахуванням стратегії, цілей, завдань Державного стандарту дошкільної освіти) (далі – Стандарт).

Програма передбачає формування загальних та фахових компетентностей вихователів дітей раннього і дошкільного віку щодо імплементації Стандарту з урахуванням нейропсихологічних основ раннього розвитку, особистісно орієнтованого, інтегрованого, компетентнісного, діяльнісного підходів, вікових особливостей дітей.

Сучасний вихователь дітей раннього і дошкільного віку має бути готовим до застосування сучасних підходів щодо раннього розвитку дітей, до роботи за державним освітнім стандартом в контексті реформування системи дошкільної освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу.

Мета освітньої програми: професійний розвиток вихователів відповідно до державної політики в галузі дошкільної освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти (далі - ЗДО) необхідних для організації раннього розвитку дітей відповідно до Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку, затвердженої Президією Національної академії педагогічних наук України (протокол № 1-2/8-119 від 18.06.2020 р.), та на основі Державного стандарту дошкільної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада за №1557.

Запропонована програма спрямована на надання якісних освітніх послуг в групах дітей раннього віку закладів дошкільної освіти.

Основні завдання

- забезпечити вдосконалення загальних і професійних компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти;
- поглибити й розширити знання вихователів закладів дошкільної освіти з теорії і практики організації освітнього процесу, що забезпечує якісні зміни та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній системі дошкільної освіти;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей вихователів закладів дошкільної освіти;
- удосконалити вміння вихователів закладів дошкільної освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;

- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін;
- ознайомити педагогічних працівників із стратегіями та тенденціями, що склали основу для розроблення змісту Державного стандарту дошкільної освіти;
- формувати розуміння слухачами сутності понять «Державний стандарт дошкільної освіти», «цінності дошкільної освіти», «компетентність», «освітнє середовище» «результати навчання», «якість дошкільної освіти», «змістове наповнення Стандарту» тощо;
- удосконалювати здатність та готовність слухачів планувати освітній процес з урахуванням положень Стандарту дошкільної освіти
- для вибудовування індивідуальної освітньої траєкторії дитини раннього віку;
- забезпечувати вихователів закладів дошкільної освіти сучасними знаннями та інструментами щодо раннього розвитку дітей відповідно до принципів Нової української школи, що передбачає формування компетентностей тощо;
- формувати здатність педагогічних працівників організовувати різні види діяльності дітей раннього віку на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно-орієнтованого, інтегрованого, соціокультурного підходів:
- організовувати освітній процес з урахуванням базових принципів (демократичність; рівний доступ до якісної дошкільної освіти кожній дитини, освіти без дискримінації за будь-якими ознаками; забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору; міжвідомча взаємодія; державно-громадське та державно-приватне партнерство в організації та управлінні дошкільною освітою; соціально-педагогічне партнерство громади та всіх учасників освітнього процесу);
- підвищувати рівень професійної майстерності вихователів закладів дошкільної освіти щодо раннього розвитку дітей;
- розвивати емоційний інтелект та здатність працювати в команді, ефективно взаємодіяти з дітьми та їх батьками:
- сприяти створенню комфортного, інклюзивного та безпечного середовища, де діти можуть розвиватися як соціально, так і емоційно;
- удосконалювати готовність педагогів до організації партнерства з батьками вихованців задля підвищення культури відповідального батьківства.

Загальні очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері дошкільної освіти;
- сутності Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку;
- сутності основних ідей, концептуальних засад та принципів побудови Державного стандарту дошкільної освіти: його структури, змісту та умов реалізації:
- традиційні для дошкільної освіти ідеї гуманістичної педагогіки, теорії природовідповідності, ідеї про патріотичне і громадянське виховання, ідеї про використання казки та гри у гармонійному розвитку особистості, ідею солідарної відповідальності держави, громади, родини, фахівців педагогічної освіти й інших професій, причетних до піклування, догляду та розвитку дітей раннього і дошкільного віку:
- структури та змісту чинних освітніх програм для дітей раннього віку;
- академічної свободи вихователя в організації освітнього процесу.

Уміння:

- визнавати самоцінність раннього дитинства, його потенціалу та особливої ролі в розвитку особистості; щасливе проживання дитиною раннього дитинства як передумови її повноцінного розвитку та подальшої самореалізації у житті;
- поважати дитину, особливостей її розвитку та індивідуального досвіду;
- зміцнювати фізичне, психічне та соціальне здоров'я дитини;
- плекати, підтримувати та створювати сприятливі умови безпечного середовища в природному, предметному та соціальному оточенні; виявляти та розвивати творчі задатки,

здібностей, таланти дітей;

- зберігати традиції національного досвіду сімейного та суспільного виховання для збагачення культурного потенціалу взаємодії між поколіннями;
- організувати освітній процес відповідно до вимог чинного законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог Державного стандарту дошкільної освіти, чинних освітніх програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку, освітніх потреб вихованців;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- генерування нових ідей (креативність);
- прийняття обґрунтованих рішень;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- міжособистісна взаємодія;
- рефлексія та саморозвиток;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх дітей;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Укладачі освітньої програми	<i>Нечипорук Надія Іванівна</i> , методист відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти, старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» <i>Корж Тетяна Михайлівна</i> , методист відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти, старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Ранній розвиток дітей: сучасні підходи» для вихователів закладів дошкільної освіти
Мета програми	Професійний розвиток вихователів дітей раннього та дошкільного віку відповідно до державної політики в галузі дошкільної освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти (далі - ЗДО) необхідних для організації раннього розвитку дітей відповідно до Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку, затвердженої Президією Національної академії педагогічних наук України (протокол № 1-2/8-119 від 18.06.2020 р.), та на основі Державного стандарту дошкільної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада за №1557
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою	Вихователі груп дітей раннього віку закладів дошкільної освіти

педагогічного працівника	
Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	120 год / 4 ЄКТС (72 аудиторних годин, 48 годин – самостійна робота)
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05, ЗК.06 Професійні компетентності: А1 Прогностична (А1.1, А1.2, А1.3); А2 Організаційна (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4); А3 Оцінювально-аналітична (А3.1, А3.2); А4 Предметно-методична (А4.1) Б1 Здоров'язбережувальна (Б1.1, Б1.2); Б2 Проектувальна (Б2.1); В1 Психо-емоційна (В1.1, В1.2); В2 Педагогічне партнерство (В2.1, В2.2, В2.3); В3 Морально-етична (В3.1); Г1 Здатність до навчання впродовж життя (Г1.1, Г1.2); Г2 Інформаційно-комунікаційна (Г2.1, Г2.2, Г2.3)
Строки виконання програми	Календарний рік
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	програма: сайт: https://www.kristti.com.ua/

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

№ з/п	Назва та зміст навчального модуля	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			Лекції	Семінари	Практичні	
Модуль І. Філософія освіти ХХІ століття		6	6	–	–	
1.1.	Історична генеза дошкільних навчальних закладів Київщини	4	4	–	–	
1.2.	Філософія стоїцизму як інструмент формування ментальної стійкості педагога	2	2	–	–	

Модуль II. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти		18	2	–	16	8
2.1.	Професійний стандарт вихователя ЗДО як інструмент самооцінювання та розвитку педагогічної майстерності	2	–	–	2	
2.2.	Академічна доброчесність: від внутрішньої культури особистості до академічної культури закладу освіти	2	–	–	2	
2.3.	Педагогічна етика й етикет: створення комфортного освітнього простору	2	2	–	–	
<i>Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»</i>		6	–	–	6	
<i>Спецкурс «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу»</i>		6	–	–	6	
Модуль III. Ранній розвиток дітей: сучасні підходи		40	8	–	32	24
<i>Інваріантна частина</i>		36	8	–	28	
3.1.	Закон України «Про дошкільну освіту»: ключові зміни та нововведення	2	2	–	–	
3.2.	Нейропсихологічні основи раннього розвитку	2	–	–	2	
3.3.	Ранній розвиток у контексті Державного стандарту дошкільної освіти	2	–	–	2	
3.4.	Ранній розвиток дітей: сучасний погляд та методики	2	–	–	2	
3.5.	Психолого-педагогічне обґрунтування необхідності розвитку дітей з раннього віку	2	–	–	2	
3.6.	Освітнє середовище як засіб особистісного розвитку дітей раннього віку	2	–	–	2	
3.7.	Партнерська взаємодія педагогів закладів дошкільної освіти з батьками вихованців	2	–	–	2	
3.8.	Психологічний супровід адаптації дитини та батьків до умов закладу дошкільної освіти	2	–	–	2	
3.9.	Розвиток емоційного інтелекту дітей раннього віку	2	–	–	2	
3.10.	Організація життєдіяльності дітей раннього віку	2	2	–	–	
3.11.	Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей раннього віку: сучасні методики та ігрові технології	2	–	–	2	
3.12.	Методичні аспекти мовленнєвого розвитку дітей раннього віку	2	–	–	2	
3.13.	Музична логоритміка у соціалізації, комунікації та підтримці емоційно-психологічного розвитку дітей	2	–	–	2	
3.14.	Гра як провідний механізм раннього розвитку дитини	2	–	–	2	
3.15.	Упровадження сучасних здоров'язберезувальних технологій у практику роботи закладу дошкільної освіти	2	–	–	2	
3.16.	Розвиток дрібної моторики та зняття стресу в дітей засобами технологій LEGO	2	–	–	2	
3.17.	Технологія надання послуги раннього втручання	2	–	–	2	
3.18.	Художньо-естетичний розвиток дітей раннього віку	2	–	–	2	
<i>Варіативна частина</i>		4	–	–	4	
3.19.	Українська вишивка як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку	2	–	–	2	
3.20.	Організація простору навчальної взаємодії на віртуальній дошці «Padlet»	2	–	–	2	
3.21.	Дитяча іграшка як засіб формування ціннісного ставлення до національної культури	2	–	–	2	
3.22.	Здоров'язберезувальні музикотерапевтичні технології у практиці закладу дошкільної освіти	2	–	–	2	

3.23.	Нетрадиційні методики арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку	2	–	–	2	
3.24.	Сучасні освітні програми для дітей раннього віку: аналіз та вибір	2	–	–	2	
Модуль IV. Діагностико-аналітичний модуль		8	2	–	6	8
4.1.	Настановче заняття. Вхідне діагностування	2	2	–	–	
4.2.	Тематична дискусія «Ранній розвиток дітей: сучасний погляд та методики»	2	–	–	2	
4.3.	Захист випускних проєктів	2	–	–	2	
4.4.	Вихідне діагностування	2	–	–	2	

Модуль I. Філософія освіти XXI століття

1.1. Історична генеза дошкільних закладів освіти Київщини

Виникнення та історичний розвиток перших дошкільних закладів Київщини. Передумови створення першої мережі ДЗО, напрямки ідейної боротьби щодо питання необхідності садків. Засновники перших садків, напрямки їх діяльності, етапи еволюції дошкільної справи. Класифікація діючих садків за різними ознаками, діяльність мононаціональних садків. Перелік дисциплін, що викладалися в освітніх закладах, еволюція статусу працівників перших ДЗО Київщини. Зміст журналу "Дошкільне виховання»

1.2. Філософія стоїцизму як інструмент формування ментальної стійкості педагога.

Ознайомлення з ключовими принципами стоїцизму. Практичні техніки стоїків для збереження емоційної рівноваги в стресових ситуаціях. Використання стоїчного підходу для ефективного вирішення конфліктів і збереження професійної стійкості. Рекомендації для інтеграції стоїчних практик у щоденну роботу педагога.

Модуль II. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти

2.1. Професійний стандарт вихователя ЗДО як інструмент самооцінювання та розвитку педагогічної майстерності

Ключові й професійні компетентності педагога закладу дошкільної освіти. Основні аспекти професійного стандарту для педагогів закладів дошкільної освіти. Здатність до спілкування з дітьми та їхніми батьками, розвиток індивідуальних навичок у дітей, здатність адаптуватися до змін у середовищі дошкільного закладу. Професійний розвиток педагога закладу дошкільної освіти. Сучасні методи й підходи до професійного розвитку педагога: менторство, колегіальні обміни досвідом, використання інноваційних технологій в освітньому процесі.

2.2. Академічна доброчесність: від внутрішньої культури особистості до академічної культури закладу освіти

Академічна доброчесність у законодавстві України про освіту. Принципи академічної доброчесності, визначені Міжнародним центром академічної доброчесності. Культура доброчесності в закладі освіти: типові й менш очевидні види порушень академічної доброчесності; розгляд кейсів толерування недоброчесної поведінки педагогами, планування заходів із формування доброчесної поведінки учасників освітнього процесу.

2.3. Педагогічна етика й етикет: створення комфортного освітнього простору

Основи педагогічної етики. Педагогічний етикет: комунікація, взаємодія з колегами та батьками, поведінка в колективі. Створення комфортного освітнього простору (фізичний комфорт, емоційна підтримка). Практичні аспекти реалізації педагогічної етики та етикету.

Спецкурс: Інклюзивна освіта: теорія і практика

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб дітей з особливими освітніми потребами, розробка

індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Роль та функції психологів і педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку кожної дитини, незалежно від її особливостей. Методи та стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку дітей, виявлення, вирішення можливих труднощів. Взаємодія психологів, педагогів, інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем.

Сучасні підходи, методики, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: диференціація завдань, використання різноманітних методів навчання та оцінювання.

Спецкурс: Психологічна підтримка учасників освітнього процесу

Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення в дітей різних вікових категорій. Способи відновлення ресурсного стану в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в дітей.

Психічне здоров'я, психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життестійкість». Забезпечення необхідних умов для подолання гострої реакції психіки людини на стрес. Опанування прийомами, які сприяють управлінню стресом, відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях. Стратегії, інструменти для підтримки ментального здоров'я в освітньому середовищі. Вправи на стабілізацію психоемоційного стану педагогічних працівників та дітей.

Модуль III. Фаховий модуль

3.1. Закон України «Про дошкільну освіту»: ключові зміни та нововведення

Нормативно-правове регулювання у сфері дошкільної освіти. Концептуальні зміни до Закону України «Про дошкільну освіту». Система дошкільної освіти та державна політика у сфері дошкільної освіти. Основні завдання законодавства України в сфері дошкільної освіти. Механізми та доступність здобуття дошкільної освіти. Особливості організації інституційної та індивідуальної форм здобуття дошкільної освіти. Інклюзивна освіта. Базові етапи дошкільної освіти. Роль сім'ї у дошкільній освіті. Суб'єкти освітньої діяльності. Утворення, реорганізація, ліквідація та перепрофілювання закладу дошкільної освіти. Типи організації освітньої діяльності дошкільної освіти, Наповнюваність груп у закладах дошкільної освіти, зарахування дітей до закладів дошкільної освіти, їх відрахування та переведення. Педагогічні працівники у сфері дошкільної освіти, їх права та обов'язки.

3.2. Нейропсихологічні основи раннього розвитку

Предмет і завдання нейропсихології. Методи дослідження в нейропсихології. Феноменологія нейропсихологічних проявів. Сучасні наукові відкриття в нейропсихології розвитку: як вони змінюють наше розуміння взаємодії між дітьми та дорослими. Критичні періоди розвитку мозку: їх значення для діагностики та терапії. Нейропсихологічні основи формування поведінки та психіки дитини: від пренатального періоду до юнацтва. Ранній когнітивний розвиток: нові дані про математичні здібності та моральні судження у дітей раннього віку. Вплив генетики та середовища на розвиток дитини. Еволюційна психологія в контексті дитячого розвитку: до чого має готувати дитинство.

3.3. Ранній розвиток у контексті Державного стандарту дошкільної освіти

Новий Державний стандарт, його відповідність викликам сучасної дошкільної освіти та запитам практиків. Суть концептуальних засад Державного стандарту дошкільної освіти; особливості його структурування. Аналіз цінностей дитинства, базових принципів та умов реалізації стандарту дошкільної освіти. Організація освітнього процесу з позицій компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегрованого підходів.

3.4. Ранній розвиток дітей: сучасний погляд та методики

Сучасний погляд на ранній розвиток дітей. Ризики («перегорання» та втрата інтересу до навчання у школі через надмірний інтелектуальний тиск) та переваги (стимулювання структури мозку, що має позитивний ефект навіть через десятиліття; розвиток самостійності та критичного мислення). Методики раннього розвитку дітей: методика саморозвитку М.Монтессорі; випереджаюче навчання Глена Домана; система Сесіль Лупан «Повір у свою дитину»; методика Масару Ібука «Після 3-х уже пізно»; методика Макато Шичіда «Малюки – генії». Використання елементів сучасних методик в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

3.5. Психолого-педагогічне обґрунтування необхідності розвитку дітей з раннього віку

Вікові особливості дітей раннього віку як основа освітньої діяльності. Основні закономірності фізичного та психічного розвитку дітей раннього віку. Ведучі лінії у розвитку та провідні види діяльності на різних вікових етапах. Сучасні вимоги до організації життя, виховання та розвитку дітей раннього віку.

3.6. Освітнє середовище як засіб особистісного розвитку дітей раннього віку

Особливості освітнього розвивального середовища в групах дітей раннього віку. Принципи створення розвивального середовища. Складові освітнього середовища: простір власного «Я», соціальна, природна, культурна, ігрова, сенсорно-пізнавальна та мовленнєва. Принципи створення освітнього середовища. Осередки предметно-розвивального середовища Розміщення та підбір ігрового обладнання. Самостійна діяльність дітей та її види. Методи та прийоми керівництва самостійною діяльністю дітей.

3.7. Партнерська взаємодія педагогів закладів дошкільної освіти з батьками вихованців

Необхідність реалізації партнерської взаємодії педагогів закладу дошкільної освіти з батьками вихованців. Першочергові завдання закладу дошкільної освіти у воєнний час щодо взаємодії з батьками. Напрями реалізації взаємодії закладу дошкільної освіти з родинами. Форми партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти з батьками вихованців.

3.8. Психологічний супровід адаптації дитини та батьків до умов закладу дошкільної освіти.

Сутність поняття «адаптація», види та її ступені, проаналізовано фактори ризику та умови успішної адаптації. Вивчення ступеня адаптаційного періоду кожної дитини, виявлення потенційної «групи ризику», тобто дітей, чиє подальше перебування в ЗДО пов'язане із суттєвими труднощами. Розглянуто зразки анкетування педагогів та батьків. Під час роботи в групах слухачі розробляють рекомендації та обмінюються досвідом щодо розвитку дрібної моторики, розвитку комунікативної сфери та соціально-емоційної компетентності.

3.9. Розвиток емоційного інтелекту дітей раннього віку

Емоційне виховання – це цілеспрямований процес розвитку здатності розуміти, виражати та керувати власними емоціями, а також розпізнавати емоції інших і відповідно на них реагувати. Один із найкращих способів допомогти дитині розвинути емоційний інтелект – моделювати позитивну поведінку, показати, що можна висловлювати свої почуття, слухати інших та вирішувати будь-які конфлікти. Навчання емоційного інтелекту полягає в тому, щоб допомогти учням зрозуміти, що емоції – це повідомлення, а не проблема.

3.10. Організація життєдіяльності дітей раннього віку

Ведучі лінії розвитку дітей на всіх вікових етапах раннього віку, завдання виховання та навчання дітей, організація їх життєдіяльності. Місце різних видів діяльності в режимі дітей Показники розвитку дітей. Якісні зміни фізичного та психічного розвитку як умова переходу малюка у активну та діяльну особистість. Особливості режиму дня, виховання культурно-гігієнічних навичок. Організація та методика проведення занять з дітьми раннього віку. Види занять та їх структура. Методика проведення занять. Роль ігрових методів та прийомів навчання дітей раннього віку.

3.11. Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей раннього віку: сучасні методики та ігрові технології

Поняття сенсорного розвитку та сенсорного виховання. Зміст та завдання сенсорного виховання відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти та чинних програм. Особливості сенсорно-пізнавального розвитку дітей раннього віку. Методика навчання знарядійно-орудійним діям: співвіднесення, накладання, прикладання, зіставлення. Система дидактичних ігор та занять для формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей, їх організація та методика проведення.

3.12. Методичні аспекти мовленнєвого розвитку дітей раннього віку

Зміст освітнього напрямку «Мовлення дитини» Державного стандарту дошкільної освіти. Пріоритетні завдання, провідні види діяльності, методи та прийоми формування мовленнєвої, комунікативної та художньо-мовленнєвої компетентностей дитини дошкільного віку. Вікові можливості мовленнєвого розвитку дітей першого, другого та третього років життя. Завдання, зміст та організація мовленнєвого розвитку дітей раннього віку, їх реалізація. Система ігор-занять, спрямованих на мовленнєво-когнітивний розвиток дітей. Орієнтовна система занять. Організація та методика проведення ігор-занять з дітьми.

3.13. Музична логоритміка у соціалізації, комунікації та підтримці емоційно-психологічного розвитку дітей.

Оздоровлювальні, освітні, виховні, корекційні можливості логоритміки як інструменту соціалізації, комунікації та засобу психомоторного розвитку дітей раннього віку. Інтеграція слова, музики і руху як основа логоритміки. Зміст та види та компоненти системи логоритміки. Логоритміка у розвитку мовлення дітей. Нетрадиційні способи музикування як засіб особистісного розвитку на логоритмічних заняттях.

3.14. Гра як провідний механізм раннього розвитку дитини

Реалізація цінностей та цілей дошкільної освіти крізь призму ігрової діяльності дитини. Гра як спосіб життєдіяльності дитини раннього віку та умова її особистісного розвитку. Здатність та готовність вихователів використовувати ігровий арсенал сучасної дошкільної дидактики. Підхід «Навчання через гру» як наскрізний у взаємодії педагога з дитиною у закладі освіти

3.15. Упровадження сучасних здоров'язбережувальних технологій у практику роботи закладу дошкільної освіти

Аналіз ознак якісної превентивної освіти, концепція, завдання, зміст і методика формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільнят на засадах розвитку життєвих навичок; характеристика методичних механізмів інтегрованого підходу до формування здоров'язбережувальної компетентності; моніторинг здоров'язбережувальних технологій та визначення доцільності застосування їх в закладі дошкільної освіти; готовність педагогів до використання методів й засобів навчання, що забезпечують упровадження здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

3.16. Розвиток дрібної моторики та зняття стресу в дітей засобами технологій LEGO

Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка. Роль гри у підтримці благополуччя дитини. Діяльнісний підхід до виховання креативної, впевненої у собі дитини за допомогою конструктору LEGO. Формування комунікативно-мовленнєвої, пізнавальної, емоційно-вольової сфер особистості дитини засобами LEGO. Технічні та методичні засоби забезпечення LEGO.

Характеристики гри та сфери розвитку дитини. «Навчання через гру» як новітня освітня стратегія та педагогічна практика. Ресурс вільної гри у збереженні психічного здоров'я дитини та дорослого.

3.17. Технологія надання послуги раннього втручання

«Втручаємось у проблему, щоб вона не втручалася в родинний добробут» Раннє втручання (РВ) — це послуга для сімей, які виховують дітей від народження до трьох. Супровід сімей, які виховують малюків із порушенням розвитку. Підтримка родини в подоланні кризи. Розвиток дитини в природному середовищі та повсякденних активностях.

Допомога родині у розвитку дитини життєво необхідних умінь та навичок. Сприяння покращенню взаємодії малюка із членами родини та соціуму. Рання інклюзія та сприяння адаптації дитини до дитячого садочка.

3.18. Художньо-естетичний розвиток дітей раннього віку

Зміст мистецької компетентності дітей відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти. Формування здатності дитини реалізовувати свій художньо-естетичний потенціал в образотворчій діяльності за допомогою простих методів малювання та швидких нетрадиційних технік для отримання бажаного результату. 10 "швидких технік" в образотворчому мистецтві з використанням різних матеріалів та інструментів.

3.19. Українська вишивка як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку

Значення української вишивки як важливого елемента національної культури та потужного ресурсу національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку. Історія виникнення та розвиток української вишивки, географічні особливості регіональних стилів, основні символи та кольори вишивки, їхнє значення і роль у формуванні національної ідентичності. Адаптація матеріалу до вікових особливостей дошкільнят, формам і методам залучення дітей до ознайомлення з цим мистецтвом, інтеграції вишивки в освітній процес, розвитку творчих навичок, естетичного сприйняття та формуванню почуття гордості за українську спадщину.

3.20. Організація простору навчальної взаємодії на віртуальній дошці «Padlet»

Інформація про функціонал віртуальної дошки та ідеї її використання в освітньому процесі. Створення віджетів (дописів): завантажувати зображення та презентації, посилання на зовнішні ресурси, малювати тощо. Спільна робота на дошці: написання коментарів під окремими картками та взаємодія з контентом інших учасників. Створення цікавого та інтерактивного навчального заняття, підвищення мотивації дітей, покращення співпраці між учасниками освітнього процесу.

3.21. Дитяча іграшка як засіб формування ціннісного ставлення до національної культури.

Народна іграшка, її призначення, функції, особливості використання. Види народних іграшок. Компоненти ціннісного ставлення дітей до народної іграшки. Українська народна іграшка як засіб вияву творчості та національної свідомості дитини. Виготовлення ляльки-мотанки «Коза-дереза».

3.22. Здоров'язбережувальні музикотерапевтичні технології у практиці закладу дошкільної освіти

Теоретичні аспекти використання музикотерапії в роботі з дітьми дошкільного віку. Історія виникнення музикотерапії Музикотерапія як засіб лікувального та розвивального впливу на дітей дошкільного віку. Методичні рекомендації щодо використання музикотерапії в умовах освітнього процесу закладів дошкільної освіти. Організація та методика проведення занять з використанням музикотерапії. Орієнтований перелік музики до різних видів музикотерапевтичної діяльності.

3.23. Нетрадиційні методики арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку

Арт-педагогіка в дошкільній освіті. Основні компоненти арт-педагогіки: мистецькі форми діяльності, візуальні мистецтва, перформативні мистецтва, творчість у повсякденному житті. Роль вихователя в арт-педагогіці. Використання арт-технологій у навчанні. Методи і техніки арт-педагогіки. Використання мистецтва для вираження емоцій. Техніки малювання та створення для зняття стресу.

3.24. Сучасні освітні програми для дітей раннього віку: аналіз та вибір

Освітні програми для дітей раннього віку (від народження до 3 років) в Україні спрямовані на гармонійний розвиток, соціалізацію, сенсорне виховання та ігрову діяльність відповідно Державного стандарту дошкільної освіти. Комплексні програми: «Стежини у Всесвіт», «Українське дошкілля» забезпечують розвиток мовлення, мислення, сенсорних навичок, а також дрібної та загальної моторики, необхідних у ранньому віці. Зміст програми

«Маляточко»: перелік освітніх компонентів та їх логічна послідовність; загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Питання для самостійного опрацювання

1. Структура Закону України «Про дошкільну освіту».
2. Зміни щодо трудових відносин учасників освітнього процесу ЗДО відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту».
3. Державний стандарт дошкільної освіти: концептуальні засади, структура, зміст, завдання.
4. Інтегрований підхід в організації освітнього процесу в групах дітей раннього віку.
5. Сучасні методики розвитку дітей раннього віку.
6. Прийоми управління стресом та відновлення емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях.
7. Гра як один із найефективніших способів формування соціально-емоційних навичок і підтримки благополуччя дітей.
8. Форми партнерської взаємодії ЗДО з батьками дітей.
9. Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників.
10. Особливості організації та проведення занять в групах дітей раннього віку.

Список використаних та рекомендованих джерел

1. Закон України «Про дошкільну освіту» (<http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/norm-baza.html>)
2. Державний стандарт дошкільної освіти <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoho-standartu-doshkilnoi-osvity-1557-261125>
3. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>
4. Богініч О. Л., Бабачук Ю.М. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей дошкільного віку. Тернопіль : «Мандрівець», 2014. 224 с.
5. Богініч О.Л., Левінець Н.В., Лохвицька Л.В., Сварковська Л.А. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навч.метод. посіб. Київ: Генеза, 2013. 128 с.
6. Богуш А., Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку. Методичний посібник для вихователя. Серія «Настільна книжка вихователя». Київ: Генеза, 2017. 160с.
7. Брежнева О. Г. Календарне планування (Тема «Кіно»). Ігри та вправи для картотеки. *Методична скарбничка вихователя*. 2017. №4. С.16-20; 29-35.
8. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. *Методична скарбничка вихователя*. 2016. № 2. С. 37-44.
9. Брежнева О.Г. Ігри логіко-математичного спрямування в межах проєкту «Магазин». *Методична скарбничка вихователя*. 2017. № 2. С. 39-42.
10. Брежнева О.Г. Математичний розвиток дошкільників: теорія і технологія: монографія. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 481 с. 12.
11. Гавриш Н., Пометун О. Сталий розвиток: стосується кожного. *Дошкільне виховання*. 2018. №3. С. 2 – 6.
12. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
13. Доброго ранку! Ми раді, що ви тут! Посібник для педагогів про проведення ранкових зустрічей. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2016. 52 с.
14. Левінець Н.В. Моделювання здоров'язбереігаючого середовища дошкільного навчального закладу: сучасні підходи. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/levinec.pdf>
15. Методичний посібник із фасилітації ігрової взаємодії з дітьми дошкільного віку «Граємо разом» / О.Ю. Рома та ін. Запоріжжя: СТАТУС, 2022. 112 с.

16. Нерянова С.І., Піроженко Т.О. Двигун прогресу, або Гра як джерело розвитку дошкільників. *Вихователь-методист*. 2017. №2. С. 11 – 14. 25.
17. НУМО: платформа розвитку дошкільнят. Я та світ (громадянська свідомість). URL: <https://numo.mon.gov.ua/skills/ya-ta-svit>
18. Парціальна програма розвитку дитини від 2 до 6 років через гру «Творці майбутнього» та методичні рекомендації / О.Ю. Рома та ін. Запоріжжя: СТАТУС, 2022. 108 с.20..
19. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: не відтворювати, а творити. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 1. 2019. С.15-22.